

Čís. 11510.

Železniční přepravní řád (vládní nařízení ze dne 17. července 1928, čís. 144 sb. z. a n.).

Šlo-li o přepravní překážku na nádraží, odkud měla býti zásilka odeslána, a dotýkala-li se přepravní překážka všech kolejí, po nichž se mohlo odeslání státi, byla železnice povinna, požádati odesílatele o příkaz (čl. 73 § 2 žel. př. ř.) Opomenula-li to, ručí za škodu.

V případě čl. 90 § 2 d) žel. př. ř. stačí možnost, že škoda povstala ze zvláštního nebezpečí tam uvedeného. Jest věcí strany, by prokázala, že škoda nemohla povstati z onoho nebezpečí, nýbrž že povstala zaviněním železnice.

(Rozh. ze dne 31. března 1932, Rv I 1764/30.)

Žalující firma koupila v únoru 1929 v Pardubicích zásilku octa a dala ji k dopravě dráze do České Lípy. Zásilka stála za tuhých mrazů na nádraží v Pardubicích od 6. února 1929 do 15. února 1929 a došla do České Lípy teprve dne 18. února 1929, ocet však byl zmrzlý a sudy popraskané. Žalobou, o niž tu jde, domáhala se žalobkyně na dráze náhrady škody, spatřujíc zavinění dráhy v tom, že nechala delší dobu státi vagon bez pohybu za tuhých mrazů. Procesní soud první stoličky žalobu zamítl. Důvody: Soud zjistil, že v době od 5. února 1929 do 15. února 1929 byly na stanici v Pardubicích tuhé mrazy (18, 15, 22, 20, 8, 29, 30, 26, 15 a 14 stupňů), které měly rušivý vliv na železniční provoz, neboť značná část personálu onemocněla, takže byl nedostatek pracujících sil, dále byl nedostatek posunovacích strojů následkem nedostatku personálu, vozy přimrzávaly ke kolejnicím, kolejnice se pokrývaly ledem, takže rychlejší posun vagonů se stával nebezpečným, a že tyto poměry trvaly až do odbavení zásilky z nádraží. Tyto abnormálně tuhé mrazy a jejich následky v dopravě jest posuzovati jako vyšší moc, za kterou dráha podle čl. 89 § 4 žel. dopr. ř. neručí. Lze sice souhlasiti s tím, že ocet při pohybu by byl nezmrzl v ledový kus, nýbrž jen v ledovou vodu, jak vysloveno v posudku Viktora W-a, vyšší moc právě zavinila, že zásilka nemohla býti dříve odbavena až 15. února 1930. Žalobkyně sice namítá, že dráha byla povinna vyrozuměti odesílatele podle čl. 73 § 2 železničního dopravního řádu, avšak to by platilo jen, jakž vyplývá z § 2 čl. 73, kdyby doprava jinou cestou byla možná, což v souzeném případě možné nebylo, an celá pardubická stanice byla postižena touto překážkou a mimo to dráha nemohla věděti, jak dlouho mrazy potrvají, takže mohla počítati s tím, že se poměry musí každou chvíli změnit, a nemusela proto odesílatele vyrozumívati. Mimo to odesílající firma, která jest v sousedství nádraží, musila sama věděti, že se doprava za těchto všeobecně známých poměrů zdržuje, a byla proto povinna sama starati se o to, co je se zbožím, takže by ji při nejmenším stihalo spoluzavinění. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Po zákonu posoudil první

soud věc správně. Především vyložil zcela případně, že čl. 73 § 2 žel. př. ř. předpokládá, že doprava jinou cestou je možná. Čl. 89 § 5 žel. př. ř. potvrzuje správnost názoru prvního soudu a odvolatelka ani neuvádí, co dráha v té příčině činiti mohla a měla, nýbrž opakuje jen, že měla zásilku vrátiti neb alespoň odesílatelku vyrozuměti o neproveditelnosti. K tomu stačí odkázati odvolatelku na to, co jí bylo již prvním soudem k tomu odpověděno. To platí i o námitce, že a proč nemůže býti odepřeno ručení za škodu. Posléze jest připomenouti odvolatelce, že povinná péče, kterou ukládá dráze čl. 282 obch. zák., nemůže jíti dále než péče, která jest možná odesílatelce, jak tomu bylo právě v souzeném případě. Žalovaný erár se právem dovolává i osvobozovacího důvodu čl. 90 § 2 písm. d) žel. př. ř., neboť ocet je, jak zde vidno, zbožím, které svou přirozenou povahou je vydáno zkáze zmrznutím.

N e j v y š š í s o u d zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvnímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Dovolatelka uplatňuje, že železniční správa měla dokázati, že jí nebylo ani při použití pile a pečlivosti řádného obchodníka možno vypraviti právě sporný vagon, z jakých důvodů bylo to náhle možné, když byla tato zásilka reklamována, a proč právě tato překážka v expedici nemohla býti odklizená. Zjištěné okolnosti, v nichž nižší soudy spatřovaly vyšší moc, se týkaly přirozeně též sporného vagonu právě tak, jako ostatních zásilek na nádraží v Pardubicích. Dráha byla povinna jen prokázati překážku tu po dobu, kdy sporný vůz zůstal v nádraží, nikoliv také příčinu, proč později bylo lze vůz ten vypraviti. Z výpovědí svědků, o něž nižší soudy opřely svá zjištění, jest zřejmo, že šlo o překážky, které nemohly býti odklizeny, poněvadž přirozeně ani nedostatek personálu ani nedostatek strojů nebylo lze nahraditi a ani účinky tuhých mrazů na kolejnice nebylo lze zameziti. Ostatně dovolatelka ani neuvádí, jakým způsobem by to bývalo možné, takže její povšechné vývody nemohou zvrátiti správný názor nižších soudů, že šlo o vyšší moc. Z toho, že dráha přijala zásilku i za neobyčejných poměrů, nemůže dovolatelka nic pro sebe vyvozovati, poněvadž mohla počítati s tím, že se poměry musí změnit každou chvíli. Neprávem vytýká dovolatelka, že železniční správa měla zásilku, poněvadž byla podána s pojištěnou dodací lhůtou, vypraviti před ostatními. Neboť právě vyšší moc bránila jí i v tom. Jest však přisvědčiti dovolání, že dráha porušila předpis čl. 73 § 2 žel. př. ř., který ustanovuje, že, neurčila-li železnice pomocnou cestu při přepravní překážce, požádá odesílatele o příkaz. Šlo o přepravní překážku na nádraží, odkud zásilka měla býti odeslána. Nemohla tedy železnice, když se překážka dotýkala všech kolejí, po nichž odeslání se mohlo státi, určití pomocnou cestu a také ji neurčila. Nastala proto pro ni povinnost, uložená jí v tomto ustanovení. Opomenula-li ji, ručí za škodu. K tomu jest dodati, že se dráha měla pokusiti o vyrozumění odesílatele a dáti mu takto možnost, by jinak disponoval se zbožím. Teprve, kdyby odesílatel nebyl použil poskytnuté mu možnosti, byla by železnice bý-

vala prosta ručení. Žalující firma tvrdila, že škoda povstala tím, že zasilka od 6. února 1929 do 15. února 1929, tedy déle než po výpravní lhůtu podle čl. 55 ž. p. ř., stála ve stanici a byla vydána tuhým mrazům bez pohybu. O tom nabídla důkaz znalci a právem vytýká vadnost řízení, že tento důkaz nebyl proveden. Právem napadá dovolatelka rozsudek i co do osvobozovacího důvodu čl. 90 § 2 d) ž. p. ř. Nelze sice schváliti její názor, že dráha byla povinna dokázati, že by bylo zboží utrpělo škodu i při patřičné dopravě. § 3 uvedeného článku ustanovuje, že, mohla-li podle okolností vzniknouti škoda z jedné nebo z několika příčin uvedených v §§ 1 a 2, platí domněnka, že z nich vznikla, nedokáže-li oprávněný opak. Stačí tedy možnost, že škoda povstala ze zvláštního nebezpečí poškození, přirozenou zkázou vnitřní. Že ocet jest přirozeně vydán nebezpečí zmrznutí, jest obecně známo a nepotřebuje důkazu. Bylo věcí žalující firmy, by prokázala, že škoda z onoho nebezpečí povstati nemohla, nýbrž že povstala zaviněním železnice, poněvadž zasilka stála po dobu delší, než jest stanoveno v čl. 55 ž. p. ř., ve stanici, aniž bylo šetřeno předpisu čl. 73 § 2 ž. p. ř. Setká-li se tento protidůkaz s kladným výsledkem, je domněnka vyvrácena, a nastává plná ručební povinnost železnice. Jest proto výtká vadnosti řízení i v tomto směru opodstatněna.

Čís. 11511.

Pensijní pojištění.

Zaměstnanec, jehož činnost byla daleko převážně prací ruční (manuelní), nepodléhal pensijnímu pojištění, třebaže vykonával tu a tam i práce, jež lze považovati za dozorčí.

Domáhá-li se pozůstalý po zaměstnanci na zaměstnavateli náhrady škody, již prý mu způsobil tím, že nepřihlásil zaměstnance k pensijnímu pojištění, bylo výhradně na něm, by dokázal především, že zaměstnanec podle způsobu svého zaměstnání podléhal pojistné povinnosti.

(Rozh. ze dne 31. března 1932, Rv I 132/31.)

Vdova po zaměstnanci žalovaného Josefu M-ovi domáhala se na žalovaném náhrady škody, ježto žalovaný nepřihlásil manžela žalobkyně k pensijnímu pojištění. Procesní soud první stolice žalobu zamítl. **Důvody:** Po právní stránce jest uvést, že pojištění u pensijního ústavu jest upraveno zákonem ze dne 16. prosince 1906, ř. z. čís. 1 z roku 1907, čís. nařízením ze dne 25. června 1914, čís. 138 ř. zák. a zákonem ze dne 5. února 1920, čís. 89 sb. z. a n. Všechny tyto zákony upravují pojišťovací povinnost tím způsobem, že povinným k pensijnímu pojištění jest, kdo vykonává výhradně duševní úkony, a čís. nařízení ze dne 2. června 1914, čís. 138 ř. zák. uvádí příkladmo takové osoby, na příklad osoby, které obstarávají vedení provozu, provozních oddělení nebo prodejen, nebo vyšší dozor na práce jiných osob. Výslovně jest v zákoně stanoveno, že pojišťovací povinnost není odůvodněna bez-